Remissyttrande
2026-11-27
Diarienummer: 0495/26
Er referens: S2026/01742

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande över promemorian Ds 2026:18 Slutredovisning av tilläggsuppdraget om stärkt samverkan mellan socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri i brottsförebyggande syfte

Brottsförebyggande rådet (Brå) har fått rubricerade promemoria på remiss. Brå avgränsar yttrandet till de delar som rör myndighetens verksamhetsområde.

Brå tillstyrker förslagen i promemorian men vill lämna vissa kommentarer i syfte att stärka förutsättningarna för förslagens genomförande.

Brås huvudsynpunkt

Brå välkomnar promemorians förslag på hur samverkan mellan socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri (BUP) kan stärka det vålds- och brottsförebyggande arbetet.

Brå delar slutredovisningens bild att kommunernas socialtjänster och regionernas BUP-verksamheter brister i kännedom om varandras uppdrag och förutsättningar. Det kan försvåra möjligheterna att bedriva effektiv brottsförebyggande samverkan. Brå anser därför att förslagen om kunskapshöjande insatser är ändamålsenliga.

I slutredovisningen uppges vidare att många regioner har ambitionen att vid efterfrågan ge stöd och konsultation till aktörer som arbetar med barn och unga, men brister i detta på grund av egen arbetsbelastning och tidsbrist. Brå har tidigare framhållit att regionernas och i synnerhet BUP:s verksamheter inte är dimensionerade efter dagens problembild (Brå 2025, Barn under 15 år som begår allvarliga brott, rapport 2025:11). Resursbrister innebär att frivilliga insatser som kan generera brottsförebyggande effekter för målgruppen riskerar att prioriteras bort till förmån för efterlevnad av de tydliga lagkrav som idag reglerar regionernas hälso- och sjukvård.

Eftersom promemorian inte lägger fram någon ny skyldighet eller något bindande krav för regionerna att ingå i brottsförebyggande samverkan riskerar förslagen om kunskapshöjande insatser att bli otillräckliga. Brå anser därför att en utredning bör tillsättas i syfte att ge regionerna ett lagreglerat brottsförebyggande ansvar, likt kommunernas brottsförebyggande lagstiftning.

Den har lett till positiv utveckling av kommunernas brottsförebyggande arbete sedan dess införande (Brå 2026, Det brottsförebyggande arbetet i Sverige nuläge och utvecklingsbehov 2026, rapport 2026:12).

Ett tydligare brottsförebyggande ansvar för regionerna skulle öka förutsättningarna för att barn och unga i målgruppen får ändamålsenlig vård och träffsäkra stödinsatser, vilket barn och unga som samtidigt har komplexa vårdbehov och risk för allvarlig kriminalitetsutveckling har stora behov av. Ett lagstadgat ansvar bör också komma med de resurser som krävs för att lagen ska kunna uppfyllas.

Ytterligare synpunkter

Brå tillstyrker de förslag som presenteras i promemorian men vill ge följande synpunkter:

De föreslagna uppdrag som handlar om att stödja en kunskapshöjning om brottsförebyggande insatser eller om målgruppen barn och unga som är i eller är på väg in i kriminalitet bör omhändertas i samråd med Brå. Det avser exempelvis 1) det nationella kunskapsstödet för att förbättra kunskapen inom regioner och kommuner om uppdrag och ansvarsområden kring barn och unga som är i eller på väg in i kriminalitet och som uppvisar psykisk ohälsa, 2) kunskapshöjning för inrättandet av en centralt placerad konsultationsfunktion i regionerna samt 3) om att vidareutveckla arbetet med individbaserad systematisk uppföljning (ISU) för samverkansformen skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF) och samverkan i sociala insatsgrupper (SIG). När det gäller det nämnda tredje uppdraget om uppföljning av SSPF och SIG bör den övergripande uppföljningen av insatser som har ett tydligt brottsförebyggande syfte ske i samråd med Brå.

Gällande uppdraget till Socialstyrelsen och Brå om att vidareutveckla och ta fram en vägledning för SSPF samt långsiktigt ansvara för att utveckla, sprida, förvalta och följa upp arbetet med SSPF och SIG, anser Brå att lika stor betoning bör läggas på SIG som SSPF. Anledningen är att samverkansstrukturerna kan och bör komplettera varandra, varpå även utveckling och förvaltning bör följa den logiken. Brås arbete med SSPF och SIG har hittills bedrivits på eget initiativ av myndigheten och har därmed även bekostats med egna medel. Arbetet har bedrivits i god samverkan med Socialstyrelsen där en bra bas för arbetet har kunnat byggas upp.

Mot denna bakgrund välkomnar Brå förslagen, men ser gärna att uppdraget breddas till att omfatta brottsförebyggande samverkansformer för barn och unga mer generellt. Det är angeläget att uppdraget tydliggör hur ansvaret för dessa samverkansformer ska tas om hand på nationell nivå, i samverkan mellan berörda myndigheter relevanta för respektive samverkansform. En sådan inriktning bör också säkerställa långsiktighet och kontinuitet i arbetet, så att det nationella ansvaret kan bäras sammanhållet över tid. Det skulle stärka

förutsättningarna för den lokala nivån som arbetar närmast barnen och de unga att få det mer samordnade och långsiktiga stöd från nationell nivå som återkommande efterfrågas.

Brå instämmer i den bedömning som delegationen gjort i promemorian gällande de ekonomiska konsekvenser som avser uppdragen till Brå.

Detta yttrande avges av generaldirektör Jonas Trolle efter föredragning av utredare Linn Wiklander Josefsson. I beredningen har även utredare Anders Bolund och utredare Monika Sellgren Karlsson deltagit.